

Wychodzi dwa razy dziennie, o godz. 12-toj w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor. kwartalnie kor. 6, za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie

Niemieckim kwartalnie kor. 10; w innych państwach kwartalnie kor. 12. Za nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisów redakcja nie zwraca, urazową wysyłkę dziennie dopłaca się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal. | Adres Red.: Ul. św. Krzyża 1. 7. Adres tel. „Głos Narodu“ Kraków. Tel. Nr. 19

GŁOS NARODU

Dziennik polityczny założony w r. 1892 przez JOZEFĄ ROGOSZĄ

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnośnikiem do domu koronę.

Numer połudn. 10 hal. wieczorny 4 hal. Liście pieniężne przekazywać prenumeratę i inseraty, franco do Administracji „Głosu Narodu“. — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchji w państwie niemieckim. Reklamacje

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje kierownik tego działu p. WŁODZIMIERZ STRYCHARSKI w biurze inseratowem „Głosu Narodu“, ród ul. św. Krzyża i Mikołajskiej 1. Od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 16 halerzy, za każdy następny raz 12 hal. skład tabelaryczny, liczbowy, od wiersza 30 hal. za pierwszy raz każdy następny 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz. Nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje we Lwowie S. Sokołowski, Paśaś Hausmanna, w Wiedniu Haasenstein & Vogler, M. Opelik, M. Dukas, M. Schalek, E. Braun, Katschera & Schleri, R. Moses, Friedl, w Berlinie F. E. Cos, w Budapeszcie Leopold, w Paryżu de Raczowski 14 Cite de Trévise, F. Jones & Cie.

Nr. 418

Kraków, poniedziałek 14 września 1908 r.

Rok XVI.

Przed Sejmem.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW za r. 1907.

Podczas sesji sejmowej, rozpoczynającej się już jutro, przedłoży Wydział krajowy sprawozdanie z zamknięcia rachunków krajowych za rok 1907. Sprawozdanie to jest dla oceny obecnego stanu finansów krajowych ważną wskazówką i służyć będzie dla Sejmu za podstawę do układania dwóch budżetów: na rok 1908 i 1909. Przetaczamy tu główne cyfry, ilustrujące dość dokładnie tendencje budżetu jak i niedomagania polityki finansowej kraju.

W roku 1907 wynosiły rzeczywiste wydatki sumę 43,609,691 k., a ponieważ budżetem uchwalone wydatki wynosiły 42,849,578 kor., przeto z porównania okazują się wydatki większe o 760,113 kor. Rzeczywiste dochody wynosiły 41,065,577 kor., a ponieważ budżetem uchwalone dochody wynosiły 39,017,870 kor., przeto z porównania okazują się dochody wyższe o 2,047,707 kor. Biorąc pod uwagę tę zwykłą tendencję dochodów, okazuje się w rezultacie ostateczny wynik rzeczywisty o 1,287,594 kor. korzystniejszy od uchwalonego na r. 1908 budżetu, innemi zaś słowy gospodarka finansowa kraju w roku 1907 była znacznie korzystniejszą i umiała wyciągnąć więcej dochodów, niż to w budżecie projektowano.

Na zwiększenie się wydatków wpłynęło wydatniejsze subwencjonowanie i popieranie przez Wydział krajowy szpitalnictwa (o 246,000), oświaty i sztuki (o 166,000) rolnictwa (o 112,000) i kilku mniejszych działów gospodarstwa krajowego (o 44,000); natomiast zmniejszyły się w r. 1907 wydatki na reprezentację kraju o 24,445 k. na zarząd o 59,204 kor., na dobroczynność o 6,008 kor., na bezpieczeństwo publiczne o 25,694 kor., na budowy wodne i melioracje o 258,372 kor., na przemysł i rękodzieła o 11,933 k. na długie krajowe o 125,593 kor., na opłaty konsumcyjne o 5,183 kor.

Dochody zwiększyły się we wszystkich prawie pozycjach budżetu. I tak wpływy z zarządu wzrosły o 30,332 k., z oświaty i sztuki o 430,066 k., z bezpieczeństwa publicznego o 22,337 k., z komunikacji o 31,879 k., z rolnictwa o 99,822 k., z przemysłu i rękodzieła o 29,922 k., z długów krajowych o 101,151 kor., z pensji emerytalnych o 29,849 kor., z opłat konsumcyjnych o 954,982 k., z rozmaitych o 307,594 k., z dodatków do podatków o 400,839 k.

Wpływ najmniejszy był: ze spraw zdrowotnych o 165,221 kor., oraz z budowy wodnych i melioracji — 226,993 kor.

Według sumarycznego zestawienia wszystkich funduszy krajowych, stan tychże z końcem r. 1907 wynosił: w majątkach zarodowych 43,362,274 kor. w majątkach obrotowych wynosił stan czynny 33,218,984 kor., przewyżka zaś należyci biernych 60,322,152 kor. — zatem z porównania okazuje się przewyżka stanu biernego 27,103,167 kor. Ogółem zatem wynosi stan czynny w majątkach zarodowych i obrotowych sumę 16,259,106 kor. Z porównania z rokiem poprzednim okazuje się ubytek majątku o 7,950,596 kor.

Z końcem r. 1907 wzrosły należyci czynne: w majątkach zarodowych o 393,213 kor. w majątkach obrotowych zaś o 5,368,604 kor. czyli ogółem o 5,761,818 kor.

Sprawozdanie swe kończy Wydział krajowy wnioskiem na udzielenie mu absolutoryum z rachunków za rok 1907 oraz absolutoryum dla Rady szkolnej krajowej z wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego.

Widmo nowej klęski.

Po klęsce powodzi i deszczów ma spaść na Galicję nowe nieszczęście. Widmo cholery która z nad brzegów Włgi szybkim krokiem zbliża się na zachód, przekroczyło już granice naszego kraju! Z Tarnopola nadeszła następująca telegraficzna wiadomość:

Wczoraj wieczorem zaszedł tu wypadek cholery azjatyckiej.

W piątek wieczorem przybył do Tarnopola z Konstantynowa na Podolu rosyjskim poddany rosyjski Mordko Josel Bodner, który w przejeździe do Ameryki zamierzał zatrzymać się tu parę dni. Wczoraj w południe zachorował, a wezwany lekarz dr Weisberg skonstatował u niego cholere azjatycką. Starostwo wstawiło także natychmiast swego lekarza, dra Leipingera, który potwierdził orzeczenie dra Weisberga.

Dom, w którym przebywał chory, natychmiast izolowano, a chorego oraz dwie rodziny żydowskie, mieszkające w tym samym domu, odwieziono do baraku. Przed domem ustawiono straż policyjną. Mordko Bodner dawał wieczorem już tylko słabe oznaki życia. Dom, w którym przebywał chory, leży w centrum dzielnicy żydowskiej, zaniedbanej pod względem czystości, co tworzy grunt bardzo podatny dla rozwoju wszelkiego rodzaju epidemii.

Wiadomość powyższa zaskoczyła niewątpliwie nasze władze sanitarne, a nie jest bynajmniej niespodzianką. Cholera w Rosji przybiera coraz szersze rozmiary, a już przed kilku tygodniami zachodziły wypadki tej epidemii na pograniczu austriackim, lecz nie wiemy czy powołane organa zrobiły cokolwiek, aby klęskę odwrócić, lub przynajmniej zmniejszyć jej rozmiary. Na granicy wprowadzono zarządzone dezynfekcję towarów i bagażów, lecz środek ten jest stanowczo nie wystarczającym. Wiadomo, że epidemia cholery znajduje najpodatniejszy grunt w gniazdach nieczystości i brudu. A takich gniazd mamy niestety w Galicji bardzo dużo.

Nietylko małe miasteczka z ludnością przeważnie żydowską, ale i dzielnice żydowskie stołecznych miast Krakowa i Lwowa przedstawiają taki obraz niechlujstwa, że muszą stać się ogniskami zarazy. I pierwszy wypadek cholery w Galicji zaszedł właśnie w takim żydowskim „laboratorjum“ do wytwarzania bakterii chorobotwórczych. Czy jednak władze nasze pomyślały, aby te ogniska zarazy, wobec nadciągającej ze Wschodu cholery, otoczyć pewną opieką dezynfekcyjną?

Bynajmniej. W tym kierunku nic właśnie nie zrobiono. Dość przejść się po Kazimierzu, aby naocznie o tem się przekonać. Panuje tam zwykły brud i zaduch, a nie widać żadnych usiłowań, aby ten stan choć prowizorycznie usunąć, lub za pomocą środków dezynfekcyjnych uczynić mniej groźnym dla zdrowia publicznego.

We wschodniej Galicji grasuje już od dłuższego czasu szkarlatyna, zbierając olbrzymie żniwo ofiar, niewątpliwie skutkiem opieszałości władz sanitarnych, które dopiero wtedy zwróciły uwagę na tę epidemii, gdy przybrała już zastraszające rozmiary. Więc teraz przynajmniej wobec nadciągającej cholery powinniśmy uczynić wszystko, co może odwrócić, lub przynajmniej osłabić grożącą nam klęskę. A w pierwszym właśnie rzędzie należy poddać troskliwej opiece sanitarnej te stałe ogniska zarazy, jakich tyle mamy, niestety, w naszym kraju.

TARNOPOL. 13 bm. Z powodu zastąpienia rosyjskiego wychodźcy, wśród objaw cholery azjatyckiej przybył tu w niedzielę o godz. 3-20 nad ranem ze Lwowa wysłany przez namiestnictwo krajowy inspektor sanitarny dr. Kalikst Krzyżanowski i opierając się na wiadomościach oraz na klinicznych objawach u chorego wyraził przekonanie, że w rzeczoną wypadku nie ma cholery azjatyckiej, lecz że chodzi tu o cholere nostras. Niezbicie wykaże stan rzeczy dopiero bakteriologiczne badanie, które będzie ukończone najprędzej w poniedziałek wieczorem. Badanie to przeprowadzi dr. Gąsiorowski w zakładzie bakteriologicznym dra Kutrzeby, we Lwowie.

Wspomniany wychodźca, który podążył do Argentyny, odbył pieszo drogę z Konstantynowa w gubernii podolskiej do Tarnopola do swoich krewnych; przez granicę przeszedł po kryjomu, w którym miejscu sam nie wie. Zachorował po popoźnieniu różnych błędów dyetetycznych. Jak stwierdzono jadł ogórki i melony. Początkowo zastąpił bardzo, dziś zaś rano zauważyć się daje u niego tylko osłabienie. Ciężota jest prawidłowa 37-2; jest on zupełnie przytomny. Można mieć wszelką nadzieję, że chory pochodzi z okolic, w których nie ma jeszcze cholery.

KRONIKA.

PREZ Z TOWAREM PRUSKIM.
KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJANI!

Kraków dnia 14 września 1908 r.

— **Kalendarzyk kościelny.** Dziś, w poniedziałek Podwyższenie Krzyża świętego; we wtorek Mikołajki, Albina i Emilia diakona.

— **Kalendarzyk astronomiczny.** Wschód słońca rozpoczął się dziś o godzinie 5 minut 17, zachód przypada o godzinie 5 minut 55, długość dnia godzin 12 minut 28.

— **KUSCIOŁ św. WOJCIECHA.** Do stojącego w najczelniejszym miejscu Rynku ko-

ściółą św. Wojciecha, nie prowadzi dotychczas zaden chodnik, któryby umożliwił wygodny do niego dostęp, bo bruk położony na całym rynku, a który otacza także kościółek św. Wojciecha, nie służy do komunikacji pieszej. Liczne tysiące pobożnych udających się na nabożeństwo, jak również i obcych zwiedzających Kraków, naraża się na wykręcanie nóg, dzięki niedbalstwu powołanych do tego czynników.

Jeżeli się dba o wygodny dostęp do żydowskiego Templu, znajdującego się nie przy centralnej ulicy, to dlaczego my katolicy mamy być pod tym względem upośledzeni.

Bo pominąwszy nawet powód ułożenia wygodnego betonowego chodnika w ulicy Miodowej, przy której znajduje się żydowski Tempel, to pociągnięty taki sam chodnik posiada jedna z najobszerniejszych ulic Kazimierza, ulica Podbrzezie, przy której również znajduje się druga strona tego Templu i dlaczego ten chodnik tylko tak daleko sięga, jak daleko ciągnie się sam Tempel i należący plac do niego? Przecież powód jest tu jasny jak na dłoni. Chodziło oto, ażeby żydzi udający się do Templu, nie walali błotem swoich białych pończoch.

O takie wygodki dla naszych „braci“ możeszowego wyznania, dbamy aż za nadto, ale o sobie to zapominamy i nie wstydzimy się zupełnie tego, że obcy zwiedzający Kraków opowiadają, że w Ryńku krakowskim, chcąc udać się do kościoła, można nogi sobie nadwerżyć.

— Z UNIwersYTETU. Cesarz zamianował dra Michała Roztworowskiego profesorem zwyczajnym na Uniwersytecie Jagiellońskim. Dr. Roztworowski wykładał dotychczas na krakowskiej wszechnicy w charakterze profesora nadzwyczajnego prawo narodów i prawo polityczne. Ponadto dał się poznać pracami naukowymi, a obecnie bierze żywy udział w zainicjowanym przez Akademię Um. wydawnictwie źródeł do powstania listopadowego.

— ZE SCENY LUDOWEJ. W sobotę wystawił teatr ludowy znaną krotowilę Franciszka Schöntana. Nie schodząca dotąd z we solego repertuaru scen ludowych u nas i zagranicą krotowिला, wypadła na sobotnim przedstawieniu dość blado i nieinteresująco. Zwłaszcza dwa pierwsze akty nie mogły rozruszać tak lubiącej się bawić publiczności teatru ludowego, dopiero druga połowa przedstawienia wywołała dla sztuki atmosferę wśród widzówi życzliwszą. Głównie p. Poleński (w roli dyrektora teatru) niedopuścił do tego, by „grana na scenach europejskich“ — jak głosiły afisze — krotowिला nie... postradała swej sławy w teatrze indowym, w Krakowie. P. Poleński bawił też publiczność wedle swych sił, inni artyści grali dość miernie. Pp. Modzelewski (profesor) Koryciński (stary Gross) i Zielińska okazali wiele starań, by swe typy przedstawić jak najkomiczniej, natomiast pp. Gawlikowska, Konarska i Sarnowski mogliby okazać więcej pomysłowości w odtwarzaniu ról. Teatr był nabyty, kasa oczywiście pełna, a publiczność wyszła z teatru w średnim stanie zadowolenia. Podobny sukces powtórzy się niewątpliwie jeszcze kilka razy, poczem „Porwanie Sabinek“ powędruje na inne „europejskie sceny“.

— MATCH FOOTBALOWY zapowiedziany na niedzielę, nie odbył się z powodu niepogody. Mimo to dużo publiczności ściągnęło na błonia, aby przypatrzeć się nieoficjalnym zapasom i treningowi jednego z klubów.

— EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI POPRAW. CZY odbędzie się w tutejszym c. k. Seminarjum nauczycielskiem męskim dnia 10 września piśmienny, zaś dnia 21 września b. r. ustny.

— NOŻOWCY. Dziś około godziny wpół do 1 w nocy zgłosił się na stację Pogotowia ratunkowego czeladnik murarski z Nowej Wsi 25-letni Józef Głowa z licznymi ranami na całym ciele, pochodzącymi od pchnięcia nożem. Według opowiadania Głowy, w powrocie do domu około Parku Krakowskiego został napadnięty przez bandę złożoną z około 10 osób; napastnicy obalili go na ziemię, pobili i skopali, a wreszcie zadali ranę długości 2 i pół cm. w okolicy lewej kości ciemieniowej, drugą na lewym ramieniu, trzecią

zaś w okolicy prawej łopatki. — Rannego silnie brojącego krwią opatrzone. — Przyczyna napadu nie wyjaśniona.

— NIEWDZIĘCZNA. Do Jakóba Janasa gospodarza rolnego w Wróblowicach przyszła pod wieczór jakaś biedna kobieta z prośbą o nocleg. Zdjęty litością Janas przyjął ją w dom swój i przenocował.

Korzystając z tej gościnności, owa kobieta skradła w nocy 38 koron w gotówce z pod poduszki i z zamkniętej szafy, chustkę, spódnicę i fartuch, poczem miesopstrzeżenie się ulotniła. Dnia następnego rano, gdy kradzież zauważono, córka Janasa Wiktorja, przypuszczając, że złodziejka musiała się udać z swym łupem do Podgórza, puściła się za nią w pościg, i rzeczywiście poznawszy ją na ulicy, przytrzymała i kazała przyaresztować.

Aresztowana złodziejka, nazwiskiem Regina Skutarcz do kradzieży się przyznała. Znalaziono przy niej oprócz skradzionej spódnicy chustki i fartucha, gotówkę w kwocie 14 k. 46 halerzy, pochodzącą ze skradzionych 38 k. Resztę pieniędzy, w kwocie 23 kor. 54 halerzy już wydała. Skutarczowa za swą niewdzięczność względem litościwego Janasa, odpowie przed sądem.

— NAPAD MORDERCZY. Nocy dzisiejszej około godz. 12 zawiadomiono Pogotowie ratunkowe telegraficznie, że pociągiem nocnym przybędzie do Krakowa z Mszany dolnej małżeństwo pewne, które należy przewieźć bezzwłocznie do szpitala. Depeszującym był lekarz tamtejszy.

Rzeczywiście w nocy przybyli do Krakowa Szymon Laja Beldengrün 45 letni rzeźnik oraz żona jego 38 letnia Freidla oboje z Podobina pod Mszaną dolną. Oboje opatrzone i przewieziono na oddział chirurgiczny szpitala św. Kazimierza. Mężczyzna posiadał dwie rany postrzałowe: jedną w klatkę piersiową, drugą w okolicy obojczyka, kobieta zaś takąż ranę w lewej łopatce. Wedle opowiadania obojga — w nocy z soboty na niedzielę dokonali nieznanymi zbrodniarzami napadu na ich dom w Podobinie. Napad urządzony był w celach rabunkowych. Broniących swego mie nia małżonków Beldengrünów złoczyńcy obezwładnili i ciężko poranili strzałami rewolwerowymi.

Repertuar teatru miejskiego w Krakowie.

Poniedziałek: „Tamten“ sztuka w 5-ciu akt. J. Maskoffa.
Wtorek: „20 dni kozy“ krot. w 3-ech akt. M. Hennequin'a i P. Vebera.
Środa: „Podczłowiek“ kom. w 4-ech akt. T. Jaroszyńskiego (pop).
Czwart. „20 dni kozy“ itd.
Piątek: „Dom otwarty“ kom. w 3-ech akt. M. Bałuckiego.
Sobota. „Obłudnicy“ kom. w 3-ech akt. B. Shw'a (nowość)
Nied. „Obłudnicy“ itd.
Poniedz. „Stanisław August“ Dziewięć obrazów na tle dziejowym z r. 1764—1768 nap. L. Grabowski.

— Z DYECEZJI PRZEMYSKIEJ. Pensję emerytalną otrzymał i uwolniony został na własne żądanie od obowiązków duszpasterskich ks. Józef Kulik, proboszcz w Baligrodzie. Administratorem tamże zamianowany ks. Antoni Marcinek, wikary w Huczwi, a konkurs na opróżnione probostwo rozpisano z terminem do 15 października br.

Prezente na probostwo w Rymanowie otrzymał ks. Józef Wolski, wikary w Sędziszowie

— Z PRZEMYSŁA DONOSZA. Przed kilkoma tygodniami zgłosił niewypłacalność tut. handlarz skór przy ulicy Kazimierza Wielkiego Majer Kronenfeld.

Pasywa wynosiły zwyż 5000 koron. Powszkodowanym był jeden z tut. dostawców Jechel Nelken. Ponieważ to bankructwo było bardzo podejrzanym, przeto policja miała na oku owego handlarza. Po dłuższym śledzeniu nagle przeprowadzona rewizja 10 b. m. w mieszkaniu Kronenfelda wykryła kilkanaście skór, a równocześnie u szewca Płoszewskiego w Pi-

kulicach znaleziono także pewną ilość towaru. „Plajta“ zatem nie udała się. Winnego pociągnięto do odpowiedzialności a skonfiskowane skóry wśród tłumów ciekawych z tryumfem 10 bm. wieczór zanieśiono do sądu.

— SUSPENSJA KOSCIELNA. «Rustan» donosi, że ks. metropolita Szeptycki obłożył suspensją kościelną gr. kat. księży Krochmalnego i Wasylewicza, którzy wyjechali niedawno, bez zwolnienia kanonicznego do Kanady i tam, zamiast służyć cerkwi i zbawieniu wiernych bałamucili lud, odciągając go od wiary katolickiej. Krochmalny ściele drogę do schyzmy prawosławnej, Wasylewicz zaś gra rolę księdza niezależnego, i zapowiada, że zostanie w Kanadzie biskupem.

— NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK. Ze Skawiny donoszą: Między Lenczą a Radziszowem wyskoczył w sobotę z pociągu podczas biegu artylerzysta, jadący na urlop. Ponieważ pociąg, którym jechał ów artylerzysta, nie staje na wymienionych wyżej stacjach, więc żołnierz dla skrócenia sobie drogi wyskoczył z pociągu i tak nieszczęśliwie, że w stanie groźnym odwieziono go do Krakowa.

— ZDOBYCZE UKRAJNCÓW. „Diło“ donosi, że klub ukraiński uzyskał od centralnego rządu wstępna koncesję na założenie banku hipotecznego z tymczasowym kapitałem zakładowym jednego miliona koron. Kapitał ten rozdzielony zostanie na 2500 akcji po 400 kor.. Na czele komitetu założycieli stoi metropolita Szeptycki, członkowie parlamentarnego klubu ukraińskiego i kierownicy ukraińskich instytucji finansowych.

— LIGA POMOCY PRZEMYSŁOWEJ. Z Jarosława donoszą: W sobotę rozpoczął się tu nader liczny zjazd Ligi pomocy przemysłowej. Na zjazd przybyło około 300 osób ze wszystkich stron Polski, a kilka osób aż z Londynu; przybył również prezes Koła polskiego dr. Głabiński, postawie Battaglia i Tomaszewski i czterech szefów sekcyjnych z ministerstw: handlu, kolei robót publicznych i skarbu. W południe odbyła się uczta, w której wzięło udział około 300 osób, a wieczorem wieczornica o bardzo serdecznym nastroju, przy udziale około 150 osób.

— POLSKIE AKADEMICKIE STOWARZYSZENIE „OGNIKO W WIEDNIU“. rozsyła następującą odezwę: Rozpoczynając nowy rok akademicki a 44 rok istnienia towarzystwa zwraca się wydział „Ogniska“ w Wiedniu“ do wszystkich Polaków, uczęszczających do tutejszych szkół wyższych, z gorącym wezwaniem, by wstępowali w szeregi członków towarzystwa. Setki młodzieży polskiej, rozproszonej pomiędzy obcym a często nieprzyjaznym żywiołem, nie zna się między sobą, a szczególnie ci którzy poraz pierwszy tu przybywają, narażeni są na liczne trudy i przykrości.

Solidarność i łączność tak nam potrzebna, przede wszystkim niezbędna jest na obczyźnie, dla utrzymania ducha narodowego, dla zachowania znaczenia imienia polskiego.

Zywnym niepłoną nadzieję, że żadnego z kolegów, zebranych ze wszystkich trzech zaborów, nie braknie w gronie członków naszego towarzystwa, a zgodni i silni tą łącznością i koleżeństwem, wspólnie pracować będziemy w myśl dewizy „Ogniska“.

„Zestrzelmy myśli w jedno ognisko i w jedno ognisko duchy“.

— GIMNAZJA REALNE. W Wiedniu zostaną z początkiem roku szkolnego 1908 i 9 dwa gimnazja przemienione na gimnazja realne; oprócz tego gimnazja w Gmunden, Litomyślu i Kolonie, również w takie 8-klasowe gimnazja realne mają być przemienione. Co do innych szkół, rokowania są jeszcze w toku. W Górze Humosze na Bukowinie będzie także utworzone takie nowe gimnazjum realne. Oprócz tego w jednym gimnazjum wiedeńskim wprowadzona będzie równoległe do istniejących klas gimnazjalnych, III i V. klasa nowego gimnazjum realnego.

Wstąpienie do nowej III kl., w której zamiast greckiego uczyć się będą obowiązkowo francuskiego języka, następuje na podstawie ukończonej II kl. gimnazjalnej, natomiast wstąpienie do nowej V klasy następuje na podsta-

C. SZCZURKOWSKI

KRAKÓW G R Ó D Z K A 2.

POŃCZOCHY, SKARPETKI, RĘKAWICZKI, PASKI, TOREBKI, LUSTERKA, SZCZOTKI, SZCZOTECZKI, GRZEBIENIE, GRZEBYKI, MYDŁA, PÉRFUMY, WODY TOALETOWE ITD. Ceny niskie. — Towar doborowy.

wie egzaminu z języka francuskiego zamiast greckiego; egzamin ten może być na pół roku, albo na cały rok odroczone.

Przy innym gimnazjum w Wiedniu wprowadza się V klasę zreformowanego gimnazjum realnego. Przyjęcie do tej klasy dozwolone jest uczniom szkół realnych, którzy ukończyli niższą szkołę realną. Nauka języka łacińskiego w tej klasie na nowo się rozpocznie. — O ile dotąd słycać, żadne gimnazjum nowych typów nie zostanie wprowadzone w Galicji. Byłoby to to dziwnem zaniedbaniem naszego kraju, który tak bardzo interesuje się reformą, szkolnictwa średniego.

— KSIĄŻĘ FILIP EULENBURG ma opuścić więzienie. Podobno lekarze ks. Eulenburga zaproponują niebawem dla „dostojnego“ pacjenta zmianę powietrza i oświadcza się za przewiezieniem go do Liebenberga. Naturalnie pozostałby i tam książe więźniem (!), którego strzegliby policjanci kryminalni. O ponownem rozpoczęciu przeciw niemu procesu, nie ma na razie mowy, gdyż stan księcia wciąż jeszcze nie pozwala na to, a nawet pogorszył się podobno znacznie, wskutek ostatniego zajścia rodzinnego. Jak wiadomo bowiem, młodszy syn jego zaślubił trzeciorzędną aktorkę i wyrządził przez to wstyd niemały „zacnej“ rodzinie.

— RESZTKI OŁTARZA POGAŃSKIEGO. Pod Kijowem odkryto resztki ołtarza pogańskiego. Jest to jedno z najcenniejszych odkryć archeologicznych. Przed ołtarzem odkryto gruby pokład węgla i popiołu, opalonych kości rozmaitych zwierząt domowych i t. p. Znaleziono również resztki jakiejś figury kamiennej, prawdopodobnie posagu bóstwa. Obecny przy odkryciu archeolog praski, prof. Pietsch, będzie miał odczyt w Pradze o tem odkryciu.

— REAKCJA W ROSJI. Z Petersburga donoszą:

Profesor Leon Petrażycki otrzymał urzędowe wezwanie, aby wystąpił z partii kadetów.

Jak zapewniają „Birz. Wied.“ prof. Petrażycki postanowił podać się do dymisji.

Takież samo wezwanie kurator okręgu naukowego moskiewskiego polecił wręczyć b. prezesowi pierwszej dumy, profesorowi uniwersytetu moskiewskiego, Muromcowowi, a kurator okręgu kazańskiego — profesorowi uniwersytetu kazańskiego Szerszeniewiczowi.

Wreszcie wezwania takie otrzymali d. cenci uniwersytetu petersburskiego Hessen i Tuhan-Baranowski.

— TRYUMF AWIATYKI. Z Waszyngtonu donoszą: Orville Wright przedsięwziął onegdaj po południu nowy wzlot, który trwał 70 minut 26 sekund. Przy wzlocie uzyskał Wright szybkość 38 i pół mil ang. na godzinę.

Oświadczył, że jest w możności umieścić na swym aeroplanie sześć lub nawet siedm osób. W najbliższym czasie zamierza on przedsięwziąć jazdę powietrzną z Nowego Jorku do Chicago.

Z teatru.

„20 dni kozy“ farsa w 3 aktach Hennequina i Webera.

Krotochwila nie gorsza i nie lepsza od znanych fabrykatów paryskich, którymi od czasu do czasu darzyć nas musi teatr. Lepsza o tyle, że obywa się bez zbyt jaskrawych dwuznaczników zbyt niedyskretnych dezabliów i bez cyrkowych figlów. Zasadniczy pomysł dobry, bo prosty. — Lekkomysłny p. de Merville wywołał awanturę podczas schadzki z piękną Walentyną de Mézan i przy tej sposobności wypoliczkował policjanta. Wskutek tego zostaje skazany na 20 dni więzienia, a nie chcąc kary odbywać, daje się zastąpić przez swego

ekskolegę, któremu za tę przysługę płaci 20 tysięcy franków. Komplikacje ztąd wynikające ciągną się przez 3 akty, wśród epizodów niekiedy bardzo zabawnych i z humorem, który wyczerpuje się przed końcem sztuki. Zwykle to zresztą los tych krotoczwil, obliczonych na silne i nieprawdopodobne efekty, że ich szalone napięcie słabnie, zanim autor dojdzie do mniej lub więcej nielogicznego rozwiązania.

Wykonanie było bardzo żywe, wesole i składne, a pp. Kosiński, Węgrzyn, Szymborski Jednowski i Stanisławski, tudzież pp. Słubicki i Janiczówna, Barwińska i Sulima, okazali dużo werwy, temperamentu i miłego humoru.

Mydła przetłuszczone toaletowe

(w cenie począwszy od 60 h.)

oraz

Philodermine

MACIŃOWSKIEGO.

(Cena 70 hal.) idealnie usuwają szorstkość skóry i zapobiegają pękaniu.

Telegramy.

NAPAD NA PROCESJĘ KATOLICKĄ.

BUDAPESZT. Doniesienie węgierskiego Biura Korespondencyjnego: Wczoraj popołudniu odbyło się zgromadzenie urządzone przez socjalnych demokratów, na którego porządku dziennym stała sprawa reformy wyborczej do sejmu oraz postępow jakiego czyni klerykalna reakcja. Równocześnie odbywał się także wczoraj popołudniu kongres katolików węgierskich po uroczystym posiedzeniu którego z okazji 50 lecia kapłaństwa papieża urządzono procesję eucharystyczną do bazyliki św. Stefana. Uczestnicy zgromadzenia socjal. demokratycznego zebrali się u wylotu ulicy Andrassyego i gdy do tego miejsca doszła procesja, przyszło do starcia, które potem w ulicy Andrassyego kilka razy się powtórzyło. Policja wkroczyła z dobytą bronią, przy czym wiele osób zraniono. 50 osób aresztowano. Policja przywróciła spokój, poczem procesja bez przeszkody doszła do Bazyliki, chociaż w wielu miejscach rzucano na jej uczestników kamieniami i błotem. Cięższych zranień nikt nie odniósł.

DEFRAUDACJE MINISTRA.

KOPENHAGA. Minister rolnictwa Olehanset jest skompromitowanym w defraudacji Alpbertiego, albowiem był on wiceprezosem chłopskiej kasy oszczędności. Wśród ludności objawia się wzburzenie z powodu pozostania obecnego gabinetu w urzędzie. Ma być urządzonym z tego powodu pochód demonstracyjny po mieście, oraz wysłana deputacja do króla, aby usunął obecne ministerstwo.

KOPENHAGA. Minister spraw zagranicznych hr Raben-Lowetzau zgłosił dymisję. Na to król powołał do siebie prezydenta gabinetu Christensena, celem omówienia obecnej sytuacji. Rezultatem tej konferencji było zgłoszenie przez prezydenta gabinetu dymisji całego gabinetu. Christensen przyrzekł jednak do czasu zebrania się parlamentu agendy dalej prowadzić.

PODRÓŻE KRÓLA HISZPAŃSKIEGO.

SAN SEBASTIAN. Minister spraw zagran. potwierdził, że król z końcem tego miesiąca wyjadą z San Sebastian i udadzą się do Monachium, Drezna i Budapesztu. W Austrii zabawi para królewska dwa tygodnie, zaś poza granicami Hiszpanji bawić będzie miesiąc.

STAN WOJENNY W ROSJI

PETERSBURG. Ukazem carskim został zniesiony stan wojenny w prowincjach wschodnich z dniem 28 b.m. i będzie zastąpiony przez wzmocnioną ochronę. W kilku okolicach guberni Jekaterynosławskiej stan nadzwyczajny zostaje przedłużony.

PROCESJA EUCHARYSTYCZNA W LONDYNIE.

LONDYN. Na bardzo liczne zgromadzenie, które odbyło się w sobotę w sali Alberta, oświadczył zebrany arcybiskup Bourne, że stosownie do życzenia prezydenta ministrów Asquitha, na niedzielnej procesji eucharystycznej, cały ceremoniał kościelny będzie pominięty. — Oświadczenie to ministra przyjęto z niechęcią i oburzeniem.

LONDYN. Procesja eucharystyczna odbyła się wczoraj po poł., bez żadnego godnego uwagi wydarzenia. — W procesji nie niesiono monstrancji i wogóle mało miała owa procesja charakteru kościelnego.

WYPADEK SAMOCHODOWY.

PARYZ. Pociąg kolejowy najechał w pobliżu Blois na samochód, w którym znajdował się dowódca 5-go korpusu armji, generał Roidot, w towarzystwie dwóch oficerów. Samochód uległ zupełnemu zdruzgotaniu. Generał i jego towarzysze odnieśli ciężkie rany.

Z MAROKKO.

TANGER. W liście wystosowanym przez Mulej Hafida do korpusu dyplomatycznego oświadcza tenże, że uznaje wszelkie zobowiązania swego poprzednika, a w szczególności akta z Algeciras i prosi o uznanie go przez mocarstwa, nie których poparcia w realizowaniu przewidzianych w aktach z Algeciras reform liczy.

WIEN. Powtórzona przez kilka wiedeńskich dzienników za „Journalletto“ wychodzącym w Poli wiadomość o zamierzonych zmianach w zarządzie marynarki jest, jak się dowiadujemy ze strony miarodajnej, nieprawdziwą. Dzienniki mianowicie donosiły, że sekcja marynarki w obecnem ministerstwie wojny przemienioną ma być w osobne ministerstwo.

KURSA WIEDEŃSKIE.

Wiedeń, 12 września 1908.

	k. h.		k. h.
Akc. an. Z. kred.	643 75	Gal. karp. Tow. naft.	564 88
Węg. zakł. kred.	747 —	Oblig. węg. indemiz.	92 40
Anglobanku	298 —	Renta majowa	96 85
Unionbanku	546 50	Austr. renta kor.	96 84
Länderbanku	440 —	Węg.	92 50
Bankvereinu	516 —	56 l. listy t. kr. ziem.	98 —
Bodenkredit	10 64	4% „ Banku h.	95 75
Gal. Banku hipot.	568 —	4 1/2% „ „	110 75
Kolei państw.	690 —	5% „ „	93 75
„ połudn.	115 50	4% „ „ kraj.	94 50
„ Elbethal	451 —	4 1/2% „ „	100 50
„ „	51 25	4% Gal. Obl. prop.	97 50
„ Czerniow.	560 —	4% Gal. poz. k. z 1893	110 80
Alpiny	373 50	4% Poz. m. Lwowa	94 60
Rima Muranyi	557 —	Losy tureckie	117 —
Prask. Tow. żelaz.	26 95	Marki	252 08
Fabryka broni	540 —	Ruble	966 30
Tureckie tyton.	390 50	Rosyjskie pap.	— —

Wydawca i redaktor odpowiedzialny dr. Antoni Beaupre. Drukarnia „Głosu Narodu“ w Krakowie pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.

TEATR ROZMAITOŚCI

w Parku Krakowskim.

Od 1 do 15 września.

Rekord-PROGRAM:

Arka Noego. Pojednanie wrogich sobie zwierząt Castor Watt, Żywa metamorfoza. The Johnke, wspaniały akt komiczny na potrójnym drażku. Kwartet Neulyrico, znakomici włoscy śpiewacy operowi. Hasson & Miss Jenny, sensacyjna podróż na kuli po równi pochyłej pod strop sceny. Luri-Luri Trio, niezrównani ekscentrycy. Les Zahnetts, fenomenalny akt napowietrzny. Bioskop ameryk. nowa serya żywych fotografii.

Początek o godzinie 7 wieczór.

Bilety bez nadwyżki są wcześniej do nabycia do godziny 6 cukierni WP. Brzeziny, róg ul. Szewskiej i Rynku.

W każdą niedzielę i święto: Koncert orkiestry

p. Czyżowskiego pod osobistym kierownictwem. Po przedstawieniu codziennie w sali restauracyjnej tejsze orkiestry do g. 1 w nocy. Wstęp wolny **KONCERT**

Restauracja renomowana.

